90

. . . . Quid autem
Cęcilio, Plautoque dabit Romanus ademptum
Virgilio, Varioque? ego cur aquirere pauca
Si possum invideor? Cum lingua Catonis, et Enni
Sermonem patrium ditaverit, et nova rerum
Nomina protulerit? licuit, semperque licebit
Signatum presente nota producere nomen.
Ut sylvę foliis pronos mutantur in annos,
Prima cadunt: ita verborum vetus interit ętas,
Et juvenum ritu florent modo nata, vigentque.
Debemur morti nos, nostraque. . . . .
. . . . Mortalia facta peribunt,
Nedum sermonum stet honos, et gratia vivax.
Multa renascentur, quę jam cecidere: cadentque
Quę nunc sunt in honore vocabula si volet usus,
Quem penes arbitrium est, et jus, et norma loquendi.

Exb. A

Ad Co: Philippum Florium.

O Flori ô obsequium meum, Philippe,
Bonarum decus artium, et patronus
Tibi rustica, tum leporis expers
Mea hos versiculos Camena donat,
Ut solatiolum afferat dolori,
Frater quem moriens tibi reliquit,
Frater unanimis, pius, bonusque,
Pectus candidius gerens columba
Indignus cito tam miser perire,
Suis eripiens bonum omne vitæ
Hujus, quodque Di magis fruendum,
Optandumque magis dedere nobis.
At tu flebilibus modum querelis,
Diserte, optime, amabilis patrone,
Fige; nec superas vocare ad auras
Dilectum caput arbitrere rursus,
Nec cymba Stygios renare fluctus,
Qui semel tenebras adivit Orci.
Delire an sapientis est eundum
Qua cunctis alios pręire nolle?

Ergo flebilibus modum querelis
Fige, neu doleas vicem caducam
Rerum consilium improbans Deorum,
4. Qui recte omnia temperant, reguntque.

In obitum improvisum Sebastiani Flori
ad ~~Philippum~~ amantissimum atque optimum ExAl.
ejusdem fratrem.

Insipe luctisonos, mea Pieris, insipe cantus,
Et mecum tristis tristia verba refer:
Qualia ab extincto dum mœret fratre Catullus
Edebat madidis non sine luminibus,
Qui longos pelagi tractus, terræque labores,
Omnia nec renuit ferre pericla viæ,
Ut cineri caro supremum pignus amoris
Redderet ingratas munera ad exequias.
Nam procul eroptum crudeli funere Troja
Servabat (Condibat) Danais perdita militibus:
Troja invisa Diis tumulis celebrata suorum,
Et decimam fatis diruta post hyemem.
Aggredere o luctus tandem, sociique doloris
14. In partem venias impare, Musa, pede.

Sed

Sed quis tristitiam verbis æquare valebit,
    Lenimenve illum tot reperire malis?
Vulnus enim crudele gerit sub corde Philippus,
    Manans assidua vulnus amaritie;
Tam crudele quidem, nihil ut crudelius illi
    Fata dedere umquam, aut intolerabilius.
Olli divitias sors jam non improba ademit
    Ædes nec subito corruit in cinerem
\+ Nec similes eadem ~~struxit et edissimæ clades~~ clades inimicas paravit,
    Aut quoque tale aliud carius eripuit:
Verum quod magis, atque magis mœrore fatentur
    Dignum omnes, quodque haud deleat ulla dies,
Frater amabilior tibi vita, oculisque, Philippe,
    Frater pars animi dimidiata tui
Occidit interitu heu! necopino, et gaudia secum,
    Lætitiamque domus ac bono cuncta tulit.
Quo pereunte simul mores periere pudici,
    Conjugiique fides, et probitatis amor.
Immites Parcæ, fatalia stamina nentes,
    Quorum nutu hominum statque caditque genus,

Cur pietate virum, et meritis insignibus auctum
    Jam cito jussistis noctis adire loca?
Vosne mei nequiere preces, ac vota Philippi,
    Conjugis et viduæ tangere lacrymulæ?
Quæ modo non aliter quam ~~optato~~ blando tempore veris
    Lugubri queritur carmine Luscinia,
Conscia quæ sceleris patrati stridula ramo
    Insidet, et gemitus nocte dieque iterat.
Non cultus studium posthac, formæque vigebit
    Olli, aut ore hilari fundere blanditias;
Nec digitos gemmæ, aut baccata monilia collum
    Cingent, ~~unio per pendeat auriculis~~ nec radians pendeat aure lapis,
Quippe viro incolumi hæc duntaxat cura manebat,
    Hæc eadem extincto cura viro periit.
Inque vicem subeunt squallentis tædia vitæ,
    Et loca secessus fletibus apta juvant.
Oh diris nimium fatis invisa puella,
    Quid tibi dispidio hoc sævius acciderit?
Te videt exoriens gemitus Sol corde ciere,
    Te quoque dum vultus fluctibus occuluit.

Parca

Pone tuum lacrymis foedare puella nitorem,
Nil profecturis questibus abstineas.
At tu dilectam Florem solare, Philippe,
Tristitiamque animo deposuisse jube.
Nec cum filiolis semper permitte dolere,
Lumina nec guttis tota liquefieri.
Ast tu curis aeque tabescis amaris,
Nec minus insanus te dolor iste ferit.
Fratre abeunte tibi discessit cuncta voluptas,
Fratre abeunte tibi dulce nihil remanet.
Attamen illius caveas miserescere sortem,
Qui nunc Caelicolum tecta beata colit,
Et Patris alloquiis fruitur, Patruique disertis,
Alter amor Phoebi, Palladis alter amor.
Quorum sideribus fulget mage candida virtus,
Et magis ~~increscunt~~ clarescunt nomina quotidie.
Suspiciuntque illos pariter doctique, bonique,
Et quisquis artes diligit ingenuas.
~~Hos quoque tu meritis caelo spectabere eorum,~~
~~Ac Gentis famam latius efficies.~~
~~Famaque gentis erit auctior inde tuae.~~
Tu quoque post obitus coeli spectabere eorum.
Eveniat sero sed precor ista dies.

Daniel Florius poeta insignis.

Franciscus Danielis frater Praepositus Capituli aquilejensis pietate, et litterariis editis monumentis satis celebris quam ut illius laudibus egeat.

20

Virtus ingreditur cęlo, et caput inserit astris,
Nec patitur quemquam succubuisse malis:
Quin crescit magis, ac magis, assuescitque ferendo,
Acrior emergens cladibus e mediis.
Impune hac comitante pericula cuncta subibis,
Hęc vires animo, robur et omne dabit.
Sic veteris splendore domus, titulisque parentum
Aucturus clares non minus ipse decus.
Sic omnes alii, quos ętheris impulit ardor,
10 Ambrosięque sitim munere diluere.

Ad Josephum M.or Pujati.

Deest.

Adventu tepidi redit Favoni
Campis lętitia, et decor solutis,
Liquuntur gelidę jugis in altis
Nives, et rigui per arva rivi
Passim dissiliunt levi susurro
compedibus gelu
Nullis ~~compede jam~~ pedes revincti.
Silescit boreas gravi fragore,
8. Et redit Scythicas furens ad oras

Rel:

Relinquens loca mollibus tenenda
Auris: insolito nitore cuncta
Rident; hæ comites aves amœni
Veris gutture stridulo resultant
Assuetæ foliis latere opacis.
Hæ plenis calathis beata odorum
Copia tenera vagantur herba
Nymphæ, ornantque comas rosis, sinumque
Pictis, et varios simul colores
Iuvat nectere, quæ suos amantes
Munerent. Sibi quid recenseam omnes
Ruris delicias, amice Ioseph,
Et cara mihi carior salute?
Me trahunt alio severiores
Curæ, nec super his sinunt morari
Longius, prohibentque adire sacros
Cœtus Pieridum
~~Haustus Castalidum~~ meos amores.
Quippe me studiis decet vacare
Legum, et incubuisse totum eisdem,
Quas Codex vetus, et simul Novellæ,
Continent, aliique deinde libri
22. Carentes numero improbi laboris,

Qui lassare valent feros gigantes,
Alcidisque humeros polum ferentis.
Sed tu, quandoquidem otio potiris
Jucundo, optioque est tibi, ac potestas
Queis lubet mage commodare rebus
Tempus ocyus alitis volatu,
Nobiles Caroli refer triumphos,
Rhętosque, Helvetiosque restitutos
Sibi consilio illius, manuque,
Et Gallum domitum fugam parantem,
Jactantemque minus, minusque vana
Dicta, et purpureum cruore Rhenum.
Hęc plectro graviore sunt canenda,
Pujati, tibi, et impetus minacis
Hungari, in media hostium ruentis
Acta pulvere sordidi decoro.
Robur militię, salusque rebus
In arctis veniens, decus suorum,
Spesque non dubia, hostiumque terror,
Eques magnanimus mori paratus
21. Juxta ac vincere: me Duces, et arma,

et

Et turpi Italiam jugo redemptam
Imbellis prohibet referre Musa,
Arctoasque acies fuge, ac timoris
Nescias, equitumque acres catervas,
Ne cantu tenuem impari altiora
Petens Icarii immemor volatus.

Eidem.

Gaudeo tibi, gratulorque, amice,
Qui tentas animi graves dolores
Suavi Pieridum levare cantu
Otii impatiens inertiæque,
Non passus tenebris tui receptus,
Tuique exilii perire famam,
Ut solent homines ineruditi,
Notæque inferioris, ac pusilli,
Quos Phœbi soror expolire numquam
Amavit studio artium bonarum.
Perge ergo patienter hæc ferendo
Omnes impavidus minas adire
Sortis robore mentis integellæ
Præfultus valido, tuique compos

Inanes sapiens retundere ictus
Spernens nequitię venena uncta,
Quę tibi mala tanta comparavit.
Nemo non miser, eluitque culpam
Innocens pariter, nocensque, judex
Nec sedet potior cuique, quam mens
Recti conscia, turpitudinisque.
Hinc quod dedecet, ac decet petendum
Est nobis, aliamque certiorem
Regulam haud licet invenire, mores
Qua omnium moderentur, ac regantur.
Ut vero magis, ac magis quietus
Vivas, et medeare acerbitati
Tuæ vulneris, atque amara cordis
Detergas latices adi Hippocrenes
Blandis molliculę, jocis Camenę
Prudens seria temperans, amice,
Quę meis utinam perenne chartis
Det nomen tibi, amoris ut mei extet
Pignus, ac reverentię per ęvum.

Extat

Eidem.

Ducenti mihi, et amplius videntur
Anni, quo sine litteris relictum
Tuis intolerabili perure
Me desiderio, atque amore cogis.
Quæ causa, ac novitas silentii hujus
Detegas, rogo, et obsecro, benigne.
Gratia an cecidi tua, ac favore
Indignus, nec amas me uti solebas
ante? ne pigeat mihi referre,
Quippe nil aliud tibi audisse
Sinistri reor, auguroque: num te
Lædi versiculis ~~[illegible]~~
Meis, atque ideo hinc doles, tacesque?
Ah! statim cacoëthes hæc inepta,
Sentigoque animo procul recedat,
Et Phœbus valeat, chorusque Phœbi,
Qui mi perniciem attulere tantam.
Sic te enim volo habere, malo vitam
19 Incelebrem agere, atque honoris omnis

Expertem, tibi quam minus probavi:
An quę judicio optimo, ac verendo
Tuo rejicis, et refellis, una
Hęc placere aliis queam ęstimare?
Donec te igitur rogo, ut rogavi
Signa, detege mi tui silenti
Caussam, et anxiferam repelle curam,
Quę me sollicitat die, atque nocte
Somnos eripiens meis ocellis.

Ad Cesarotti.

Tu ne carminibus potes favere Extat
Meis illepidis, et infacetis,
Omnium lepidissime o poeta,
Cui suos tribuit modos canendi
Phębus dulcisonę magister artis
Et omnes veneresque, gratiasque,
Tum longe superare honore cantus
quotquot Musa dedit, dabitque tellus?
Sive Męonidem tuum ęmulari
Studes, sive alio trahit cupido:
20. Namque tam similis videre Homero,

Quam

Quam Lede, similis ~~gemella proles~~
~~Falsi concubitu~~ polite olores.
Ergo me fateor tibi obligatum,
Quod tu diligis, ac legis libenter
Quidquid mittimus ipsi ineptiarum:
Nec contentus eo, addis hoc rogatus
Candidi officium viri, probique,
Notas scilicet omnia, atque amice
Indicas mihi, quæ tuo videntur
Parum judicio apta convenire,
Quæque digna putas tuis refelli
Doctis auriculis, et eruditis.
Necesse est etenim, ut quod improbatur,
Probaturve tibi, improbent, probentque
Una omnes alii, vel ipse rector
Pindi, ac cetera turba Pindi-cultrix.
Atque hæc te loquor ut scias profecto,
Vates inclyte, me tuæ dicatum
19. Virtuti penitus, tuoque amori,

Nec jucundius anteferre quicquam.
Idcirco facilis, bonusque adesto
Mihi, et consiliis juves benignus
Oro me recreans tuis frequenter
Blandis alloquiis epistolarum;
Dummodo fieri queat sine ullo
Id labore tuo, molestiaque.
Tibi sic alacrem annuant senectam
Cæli Numina, viriumque fultam
Semper robore, tum bonis adauctam
Mentis præcipue, unice beatam
Quæ vitam efficiunt, vehuntque ad astra.

Eidem.

Stultus forsan, et impudens videbor, Extat
Ausim qui tibi maximo poetæ
Ipse pessimus omnium poeta
Meis assidue molestus esse
Nugis; sed veluti putare parvi
18. Solemus, facileque præterire,

Quæ

Quæ sunt inferius sita, ac minora
Nobis; sic dubito tuo excidisse
Memet ex animo, atque ineptiarum
Oblitum simul esse te mearum.
Nec tamen doleo, querorve, nosi
qui me funditus, et cute intus, ac me
Nisi diligis ut bonum poetam,
Quovis dilige nomine, ut clientem
Rogo scilicet, aut vocare præstat
quod magis tibi, nil enim recuso
esse; quin domini mei, ac patroni
Te colam hinc vice semper, atque habebo
Me demum tibi dedicans perenne.

Eidem.

Exhat

Dum tu Mæonidem Teucrorum bella canentem
Vertis in Etruscos, summe poeta, modos,
Protinus Aonides venerunt, venit Apollo,
Et numeris omnes obstupuere tuis.
Hinc Dea quæ Heroum præstantia nomina famæ
19. Tradita Phœbea servat in historia,

Inquit, ab Elysia si valle rediret Homerus
Ore hujus mallet, quam cecinisse suo.

Eidem.

O culte ante alios mihi, et colende
Semper, Melchior, eruditione
Rara, et ingenio perleganti,
Acri, et judicio, quid o, quid esse
Acceptum mihi quiverit perinde,
Ac mentis probitas tuæ, atque candor
Simplex, et sine fuco, amorque veri?
Queis te mirifice studere constat
Meis laudibus, haud secus mehercle,
Quam consanguineus tibi, ac propinquus
Forem. Quare id agas, rogabo semper
Meæ haud immemor æstimationis,
Quam totam fidei tuæ relinquo.

In Nuptiis ej.

Hymen pallidulas genas rigabat
Tristis lacrymulis graves querelas
18. Voce continuo integrans: doloris
Certa

Certa signa, perempta fax jacebat,
Disjectaeque solo hinc et hinc corollae,
Nec non taeniolae comis decentes.
Quaerenti obvia fit Venus, protorque
Infit: quae nova causa, nate dulcis,
Te nunc discruciat, refer parenti;
Praesto erunt tibi, terge jamque ocellos,
Mox solatia, ne gravere, uncto
Mihi prodere, blandule, ac venuste.
Fletus ingeminans puer reponit.
O frater male, perfide o Cupido,
Tu fons tristitiae hujus, atque origo,
Hic nunc posthabitis, tuisque dictis
Spretis, nam comitem mihi imperaras
Venire, et pharetram una habere, et arcus,
Noxiis sine me utitur sagittis,
Et nefas homines trahit per omne
Furtis improbulus, dolisque gaudens.
Digna pro quibus, obsecro, rependas,
Et reddas tibi rursus obsequentem.
Tecus pernicies sequetur orbis,
22. Nec strictis inhibebis ora frenis,

Si detur sibi progredi expedito
ultra, et libera colla jactitare.
Extemplo aligerum jubet vocari
Mater Diva, ferocculumque voce
Haud molli increpitat, minisque terret;
Subjicit quoque, jussa ni capessat,
Thecam comminuat quod ipsi eburnam.
Amori ut cecidisse corda sensit
Hymen lętitia emicans repente
Deprompsit duo tela de pharetra,
Et claros animo movens triumphos,
Nec non tempore gesta digna longo,
Et prędam sibi nobilem parare,
Alterum tibi corde figit imo,
Illustris veterum propago avorum,
Atque idem genitura mox nepotes
Virtutum similes nitore puro.
Alterum at tibi condit in medullis,
Puella eximii decus pudoris
Et morum specimen, modestięque,
Et venustior omnibus venustis,
22. Domus armipotentis, inclytęque
Proles

Proles, et titulis superba avitis.
Sed quid te moror, o beate Sponse,
Vinculo sociate Sponsae digno?
Perge, perge domum, et diu expetitae
Tuto conjugis intuere vultus
Tibi jam minus, ac minus severe:
Inter auguria, omniumque vota
Felix perge, quid amplius moraris?
Te manent thalamo fides, simulque
Manent gaudia mutui te amoris,
Et Venus facili ore utrique ridens.
Exin semine germinet ferax
Vultu, et moribus exprimens parentes
Utilis Patriae, et suis futura
Proles perpetuis notanda fastis.

Sic Helene facies Paridi, sic Cypridis olim,
Sic visa es toto corpore pulchra mihi:

Laudo oculos, niveumque sinum, roseumque labellum,
19. at quid veste tegis jam potiora tua?

argenti cumulos alter sibi quærat, et auri
In gremio jaceam lætus at ipse tuo.

Nob:mo et Excell:mo Viro Patritio Veneto — Exetat
Co: Angelo M:o Gabrieli:

O Venetæ, Gabriel, urbis columenque decusque,
Et vitæ pariter spesque, salusque meæ,
Has tibi primitias tenero sub flore juventæ,
Gestit dum obsequio fert mea musa, tuo.
Seque tibi, dominumque suum suaque omnia tradit,
Utque tegas cura, possit, utrumque pari.
Excipe, magne, Heros, venientem lumine blando,
Neve tua supplex destituatur ope.
Nil nisi vota habet illa, tibi quod reddere possit
Munere pro tanto, cætera abesse dolet.
Vota tamen satis esse tibi vel sustinet illa,
Nam magnos dicit vota probare Deos.
Vive ergo, et longum supera quoque Nestoris ævum,
16. Fataque dent votis prospera cuncta tuis.

ea

Extat.

De Bello Civili Gallorum.

Ecloga.

Menalcas Thyrsis.

Forte super molli Thyrsis consederat herbae,
Pascentesque agnos avis servabat opimos,
Et celeri calamos percurrens ore canoros
Jucundos cantu mulcebat pectoris ignes,
Cum primus querula sic infit voce Menalcas.
Me: Hic inter densas corylos, et flumina nota
Dum tepidos captas zephyros, arcesque calores
Deductum gracili meditatus arundine carmen,
Nos incerta vices agitat fortuna per omnes,
Atque inter lethi fines, vitęque vagamur
Ancipites dudum, quam diro fata labori
Dent metam ignari, et lapsis solamina rebus.
Solvimur in lacrymas, tenuatque in corpore vires
Mœror, et indignos misere depascitur artus.
Th: Nos quoque per varios egit sors aspera casus
Et dedit hac tandem fessos consistere terra,
Et nostro tristes posuere cubilia curę
Pectore. vix pleno sese quater exerit ore
Delia, quo sese in melius fortuna reponit.
At tu fata premunt quo te discrimine rerum,

Vel quis nunc casus te alienis appulit oris
Da mihi: lapsa juvat miseros memorare pericla,
Egeriturque dolor fando, leviorque malorum
Fit moles, dictisque animus mulcetur amicis,
Et pietas ęgris presto est mortalibus ultro.
Hac igitur mecum poteris recubare sub umbra,
Quandoquidem gelidę foliis crepitantibus aurę,
Et lęta invitat vernanti cespite tellus.
Me: Forte tuas, Pastor, rumor jam contigit aures,
Nam totum belli Discordia miscuit Orbem,
Cum gens immanis permiscens fanda nefandis,
Et turpi demens correpta cupidine regni
Fędavit patrio sceleratas sanguine dextras,
Et frater cecidit crudeli a vulnere fratris.
Jamque procul fugere pudor, pietasque, fidesque,
Bacchaturque atrox nullo discrimine mavors,
Proque satis albent humanis ossibus arva.
Femineis intus resonant ululatibus ędes;
Percutit hęc teneros claro plangore lacertos;
Hęc fovet exanimem crines laniata parentem
Multa gemens, vacuo sedet hęc deserta cubili,
22. Hęc tenet amplexu pallentem funere natum

et

Et largo ora rigans fletu oscula inania jungit.
Arma furor rapit, et rapidis circumvolat alis,
Sanguineaque manu molit impius omnia ferro,
Quam doli, et furta, et scelerum genus omne sequuntur.
Purpura non Reges tegit, et Dis ęqua potestas,
Et sancitę torpent justo sine Judice Leges.
Jam virgo terras pollutas cęde reliquit.
Quid non intentat regnandi insana cupido!
Neve foret tellus ullo sine crimine, in ipsos
Sęvitum est Superos: non strictos victima cultros
Imbuit, aut pingues aris adolentur odores.
Sæpe fugam arripuit sacrata in veste Sacerdos
Infectis votis, ceciditque ante ora Deorum.
Multi etiam magno vitam pro munere posunt.
Sponte domos linquunt, et dulcia limina mutant.
Et quos divini tangit reverentia cultus
Collecti exilio sedes petiere remotas.
Ipsa Pales agros, atque ipsa reliquit Eleusis,
Aversęque solum cedunt, nec munera iniquis
Dant ulla agricolis, curruque vehuntur in auras.
21. Nec tibi falsa loquor; montes nam sæpe petebam

Culmina, quà facilis vastum prospectus in æquor,
Æraque fulgentes clypeos, gladiosque micantes
Connexerat, structosque immensæ cladis acervos.
Quin etiam queis se diro subducere letho
Haud vetitum, atque hostis tela evasisse ruentis,
Pars naves petit, et dubiis committitur undis,
Pars juga conscendens silvis sese occulit atris.
Ingens turba domos Pastorum vimine textas
Occupat, et sparso volvuntur sanguine rivi.
Strata jacent raris habitata mapalia tectis,
Usque adeo miseris nil juvit turpis egestas!
Non jam pastor oves ad dulcia pabula mittit
Ubera nec manibus pressat turgentia lacte;
Rustica non hilares effundit tibia cantus,
Nec pecudes quærunt fontes, aut frigora captant.
Omnia vis ferri absumit, datque obvia Diti.
Ipse etiam calamos, cera qui jungere plures
Semifer instituit primus, cui Mænala curæ,
Quo modulante suos requierunt flumina cursus,
Altaque commotæ flexere cacumina quercus,
21. Deseruit saltus, et cæcis se abdidit antris.

Cuncta

Cuncta metu torpent, iręque oblita leonum
Pectora pulsa pavent, properantque per avia gressus.
Cędis amans tigris crudeli exterrita cęde
Ad feros hominum vultus, vocemque tremiscit,
Atque antris echo formidine comprimit ora.
O Lycida Lycida Ulyssię novus incola vallis,
Quę te, quę abstulerunt nobis nimis invida fata?
Tu dum concordi dispositia pollice tentas
Fila modo, haud arbor nemoris tibi defuit ulla.
Non chorus Oriadum mestus, non innuba laurus,
Non bicolor myrtus, non pulcri mater Adonis,
Affuit et gravidis curvatus pampinus uvis,
Et morus dudum niveis uberrima pomis,
Nunc atri fetus aspergine cędis amantum.
Affuit et volucrum genus, et genus omne ferarum,
Ipsaque concilio coeunt dulci excita voce,
Atque Arethusa imis udum caput extulit undis.
Vestra tamen mulcere nequit saevissima cantu
Pectora, crudeles animi nec flectere sensus,
Pastus enim non digna silentibus occubat umbris.
21. Cur aliena queror tantum? atque ultra immoror ore?

Curve mihi manant alieno lumina fletu?
An vos præteream quondam solamina patris
Natos? vosne mihi, heu! longe spes irrita vitæ,
Heu dolor! heu pietas! rapuit furor improbus hostis?
Cur mea non ille exegit per viscera ferrum,
Et nostro est potius tellus madefacta cruore?
Quid pavidi, et dulcem orantes pro munere vitam,
Quid nati potuere in vos committere tantum?
Gloria quæ vobis juvenes prosternere inermes?
Tale nefas, lateri mihi quæ comes ire solebat,
At tum forte aberat, sensit carissima conjux,
Victa dolore gravi crines a vertice vellit,
Dilaniatque sinus, et pugnis pectora plangit,
Crudelesque Deos, crudeliaque astra vocavit,
Et dolor, et pietas medios eçam egit in hostes,
Multaque cum gemitu jaciens convicia lingua
Oppetit, et caris natorum jungitur umbris.
Aspicis hæc genitor, nec torques fulmina dextra?
Nec genus infandum Stygias detrudis ad undas?
Quem non incusavi amens hominum, atque Deorum?
21. Quæ dolor insano excivit tunc pectore verba?

Increpui

Increpui quoties quod me celaverat antrum?
Impetus ire fuit per tela cruenta, per agmen,
Invisasque graves vita finire dolores:
Sed postquam furor amotus, mentemque recepi,
Et quae circumstent me saeva pericula, sensi,
Delitui rursus, latebrisque recondor in imis
Obscuram opperiens noctem jam certus eundi.
Heu quos hic strepitusque pedum, gemitusque cadentum
Accipio! armorum crepitu nemus omne remugit.
Et jam Phebus equos liquidis immiserat undis,
Rebus et abstulerat penitus nox atra colorem,
Tecta statim linquo radiis impervia Solis,
Sollicitisque oculis partem speculatus in omnem,
Omnia tuta silent, et inhorruit omne tenebris.
Haud mora fit, tacite per amica silentia noctis,
Per medios hostes, et tela micantia pergo,
Qua ferar incertus, qua fesso sistere detur.
Hinc ego digrediens quae verba dolentia misi!
O dulces natorum umbrae, matrisque valete,
Et pecori nuper laetissima pabula, dixi!

Tu quoque silva vale, atque umbris olim arbor amęnis,
Et gelidi fontes nimphis gratissima sedes,
Nunc loca fęda situ, et furiis habitata ruentis.
Ter roseas aurora fores patefecit ab ortu,
Tertia sidereos ignes non extulit, ex quo
Per populos erro, et dumis juga consita lustro.
Dant victum infelicem dura alimenta ferarum
Esculus, atque Olea, et vulsis radicibus herbę.
Sed tu, quandoquidem te nostra incommoda tangunt,
Luminibusque piis lacrimas effundis obortas,
Dic quo sub cęlo tandem, quibus Orbis in oris
Nunc degam, pastor, quo dicant nomine gentem.
Thyr: Itala regna vides, regio felicior orbe
Non alia est toto, nec pinguior ubere glebę,
Arvaque Medoacus placido pręterfluit amne,
Euganeis niveę pascuntur collibus agnę:
Mœnia quę cernis sese hinc attollere contra,
Antenor posuit mundo notissima fama.
Hanc urbem fertur terris magis omnibus unam,
Et sedes optasse sibi Tritonia virgo.

aonio

Aoniis hunc Phœbus deduxit vertice musas,
Nectere qui numeris dat verba, et pellere morbos.
Hic utriusque Dei studiis operata quotannis
Fines deseruit patrios delecta juventus.
Præmia victori stant lauri serta perennis.
Sed terras ditione premit, lateque volentes
Urbs populos Venetum, et felicibus imperat annis.
Hanc posuisse Deos Neptuno in Tartara misso
Fama est, vestigio cum primum dispulit orbi
Vera umbras, cœlique viam patefecit Olympi,
Et pelagi imperium, sævumque dedere tridentem.
Nam sese instabili tollit firmissima fluctu,
Ventorumque iram spernit, mirabile dictu,
Conspicuumque caput sublimibus inserit astris.
Non ego, si olim Latios regnante per agros
Saturno, quamvis solers hæc fabula finxit,
Vana ut deciperet mentes pietate Deorum,
Audisse Deam dites sua munera cornu
Autumno, cum lactis, cum flumina nectaris irent,
Et commune solum cui lumina Solis, et auræ

Haud longo cantus signarat limite mensor.
Omnia tunc omnis tellus inarata ferebat,
Dulcia tunc viridi stillabant ilice mella,
Necdum cesa jugis pinus sulcaverat equor,
Nec nautis metuendus erat sine nomine Orion.
Nullaque mortalis preter sua noverat arva,
Contentusque cibis, quos tellus sponte parabat,
Castaneas molles, et humi nascentia fraga
Carpebat, rigidisque herentia mora rubetis,
Et que nutanti pendebant arbore poma,
Et permixta viris dulces animalia somnos
In stipula, aut placidi capiebant margine rivi.
Ars nondum varios tunc noverat ulla colores:
Sponte sua in pratis aries tunc murice lanas,
Et croceo mutans tingebat vellera luto.
Induerat nondum fallax tunc herba venenum,
Viperave ore nocens atro insidiosa latebat,
Cum canibus tute carpebant pabula dame,
Nec lupus insidias pavido tendebat ovili.
Mer: O felix pastor, tibi sufficit omnia tellus,
alma

Alma tibi blando subridet Copia vultu,
Et vacuo dulcem traducis pectore vitam,
Atque omnis pecore in caro tua cura moratur.
Tu vitreos fontes, tu pinguia pabula quæris,
Tu septis educis oves, dum rore madescit
Tellus, dumque humor pecori gratissimus herba est,
Deducisque domum saturas; illæ ubere limen
Vix superant gravido, atque implent mulctralia lacte.
Quærere nos alio terras sub Sole jacentes
Cogimur, et dubiæ vitam committere sorti,
Nec mihi spes nisi morte graves finire dolores.
Insere nunc vites, atque ordine pone, Menalca,
En tibi sollicito quid tot peperere labores.
Sæpe ego dicebam, o dulces mea pignora nati,
Hæc vobis, quam nunc sulcis committimus, arbor
Olim poma feret, patulisque umbracula ramis,
Cespitibusque domos, et lento vimine texes,
Hic claudentur oves, hic frigora inertia pellent.
Sic longos vitæ producebam omen in annos.
O cæcas hominum mentes, atque irrita vota!

Sæpe ego quod multis tenebris, et sole cadente
Sub lucem exportans calathis lac oppida adibam.
Et matri, ac pueris referens munuscula blandis
Obviam in amplexus ~~currebant~~ propiabant limine nostros
Lætitiaque avidis cingebant colla lacertis.
O mater, natique mei solatia quondam,
Nunc dolor heu! nullum posthac minuendus in ævum.
Phy: Desine plura senex, et questus comprime inanes.
aut sors te potior manet, aut se sistet eodem
firma gradu, tibi enim cumulum dedit illa malorum.
Non semper crepitat saliens per culmina grando,
Non imis semper tumidum mare fervet arenis,
Nec silvis Aquilo convellere robora tentat,
Nec semper canis horrescunt arva pruinis;
Sic quoque longa tuos tenuabunt tempora luctus,
Et dabit in melius tibi sors mutata salutem;
Doctus et ipse malis his tecum vocibus utor.
Mille meæ errabant altis in montibus agnæ
Quas moriens genitor mihi habendas tradidit olim,
Cum pestis venit miseranda, atque ima peredit
ossa

Ipsa gregi tacite obrepens per corpora febris.
Jam violenta lues ~~vehemens praesentans equum~~ pecus omne ~~inficerat equam~~, incesserat equum
Et mox ipseque, pecusque, atque una defecit omnis.
Nil iterum, atque iterum fluvio mersare secundo,
atque salutiferis herbis perfundere corpus,
Aut aperire juvat salientem sanguine venam.
Occidit omne pecus, nec morbi noscere causas
Vis valet ulla, et mentem incassum cura fatigat,
Sive lanis vitiet, seu noxia pabula laedant.
Inde domum linquens solus rerum omnium egenus
Errabam huc illuc fatis agitatus iniquis,
Cum tandem dives parvo post tempore Meris
Me hospitio excepit grato, curasque levavit,
Et dedit ipse gregis custodem, et claudere ovili:
Me: Ante suos repetent revoluto flumina cursu
Fontes, ante lupo stabili se foedere jungent
armenta, et cytisum fugiet lasciva capella,
Et strepere ingrata cessabunt voce cicadae,
Et rauca aeria gemitus dare turtur ab ulmo,
Quam coeptum Fortuna velit mutare tenorem,

Annuat et nostræ succurrere prospera cladi.
O mihi cari olim tenera cum conjuge nati,
Nunc quoque noster amor, mentisque perennis amaror,
Ergone crudelis vestris superesse diebus,
Et potui incolumis tantos percurrere casus?
Nec me natorum comitem dolor ire coegit?
Ergo mihi aut adamas, aut stat pro pectore cautes;
Sed nec corda gelu, nec duro adamante rigescunt,
Jamque artus macie tabent, vixque ossibus hærent,
Immanisque dolor præcordia ad intima serpit,
Tædetque invisas haurire diutius auras,
Impatiensque moræ sub terra invisere manes
Fert animus, dulcisque tuæ conjugis ora.
Phy: Huc ades, o miserande senex, jam duplicat umbras
Decedens Sol, tectorumque e culmine fumus
Volvitur ad cœlum, noxque atras explicat alas.
Hic tu siste gradum, dum potum ad flumina duco,
Mox plenis pecudes claudemus ovilibus ambo.
Dein mecum poteris te nostro sistere Meri,
Eventusque tuos, sortemque evolvere acerbam.
2907. Haud mora: tantorum finem dabit ille malorum.

De auri pallore. Eckhel

Cur aurum exangui similem gerit usque colorem?
Scilicet insidias undique, et arma timet.